

Medborgarskap, FN-stadgar och hur politik blir lag

idé utan verklighetsförankring, säger Hedvig.

Idag grundas medborgarskapet i EU på nationellt medborgarskap i ett EU-land.

– Det är inte nödvändigt att ha det så, det exkluderar många invandrare som bor i Europa. Alla som bor här borde få tillgång till dessa rättigheter, menar Hedvig.

Att vara EU-medborgare innebär att man har rätt att resa och uppehålla sig i andra EU-

länder, rösträtt i kommunala val och val till Europaparlamentet i det land man bor, rätt att ta

Hedvig Lokrantz Bernitz, Mauro Zamboni och Gustaf Lind antogs till doktorandutbildningen ungefär samtidigt.

Nu disputerar de med två veckors mellanrum.

– Vi har på olika krokiga vägar nått fram till målet på samma tid, säger Gustaf.

MEDBORGARSKAP I EU OCH SVERIGE

Hedvig Lokrantz Bernitz har studerat medborgarskap på dess tre nivåer; i folkrätt, EU-rätt och nationell svensk rätt.

– Jag har tittat på vad medborgarskapet innebär på var och en av dessa nivåer och hur rättigheter regleras i respektive del.

Hedvig vill skilja mellan de två medborgarskapen.

– Jag anser att det är viktigt att inte urvattna det svenska medborgarskapet som är ett centralt begrepp som ger identitet och lojalitet mot landet.

Även de enskilda medlemsländerna i EU värnar starkt om sina nationella medborgarskap.

– Tanken att EU:s 25 medlemsländer och dess medborgare ska bli ett folk är en futuristisk

hjälp av andra länders diplomatiska representation där det egna landet inte finns representerat. Dessutom har man framställningsrätt till Europaparlamentet och klagorätt hos ombudsmannen.

VÄRDERINGAR BLIR LAG

Mauro Zambonis avhandling studerar hur rätten relaterar sig till politiken.

– Jag har tittat på hur politiska, ekonomiska och moraliska värderingar blir till lagar, berättar Mauro.

Han nämner jämställdhetsfrågor som ett exempel på när en värdering ska omsättas i lag.

– Det är en typisk politisk värdering att alla människor är

- tre avhandlingar från Juridicum

lika mycket värda. Riksdagen är enig och vill implementera denna värdering. Men det är inte oproblematiskt att transformera värderingen till det juridiska språket, vilket är en

förutsättning för att det ska bli en lag. Man måste bygga upp ett system av kategoriseringar, till exempel positiv särbehandling vid anställning. Att skapa dessa begrepp är juristernas uppgift.

De juridiska aktörerna får en central roll i transformationsprocessen, jurister i riksdagen, på universiteten och i domstolarna.

– Det är en paradox att en jurist i riksdagen faktiskt kan vara viktigare för denna process än riksdagsledamoten. Sedan spelar domstolarna en avgörande roll i transformationen, det är ju de som implementerar lagen.

– Mitt mål är att alla ska engagera sig i den här frågan, den berör verkligen alla, säger Mauro. Områden som familjerätt, skatterätt, arbetsrätt och straffrätt är direkt påverkade av hur värderingar blir lagar.

FN OCH REGIONALA ORGANISATIONER

Gustaf Lind har forskat kring FN-stadgans regler (speciellt kapitel åtta) om regionala organisationer, med fokus på de organisationer där stater samarbetar i syfte att uppnå

fred och säkerhet. Exempel på organisationer är EU, Nato och Afrikanska unionen

När en konflikt blossar upp någonstans i världen, som nu i Darfur i Somalia, visar det sig ofta att FN:s säkerhetsråd är ineffektivt och tar lång tid på sig att agera, Ofta blockeras ett beslut av att något land lägger in sitt veto.

– När säkerhetsrådet inte handlar uppstår ett tomrum som de regionala organisationerna skulle kunna fylla, säger Gustaf.

Men folkrätten handlar främst om vad stater får göra. De regionala organisationernas handlingsutrymme är inte lika väl definierat utan är föremål för olika tolkningar.

– Min slutsats är att FN-stadgarna och folkrätten behöver omtolkas, vilket kan ge mer effektiva regionala organisationer som har större möjligheter att bevara fred och säkerhet. Organisationerna bör få en friare roll än enskilda stater. Stater handlar ofta i egenintresse medan en sammanslutning av stater kan antas vara mer benägna att se till allas bästa.

– Det är enklare för en grupp av stater att agera än för ett enskilt land och det är dessutom lättare för FN att kontrollera organisationer än enskilda stater, säger Gustaf.

Läs mer om avhandlingarna på www.juridicum.su.se

Kan kvinnor leda bolag?

Juridiska institutionen inbjuder till öppen föreläsning på temat Kvotering eller kompetens. Jämställdhetsminister Mona Sahlin talar, liksom finansmannen Mats Qviberg och flera forskare från Juridicum. Mer info på www.juridicum.su.se

Tid: 24 november kl 13-18

Plats: Aula Magna, Stockholms universitet

Ny professor

Johanna Schiratzki har befordrats till professor i rättsvetenskap. Johanna disputerade på avhandlingen Vårdnad och vårdnadstvister vid Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet 1997 och har sedan dess varit verksam här. Hennes forskning är inriktad på rättsfrågor kring barn och migration.

– Min viktigaste uppgift är att få barnrätten accepterad som ett eget forskningsämne.

Barnrätten är ett tvärvetenskapligt område som berör många ämnen och Johanna betonar vikten av kontaktnät för att utveckla barnrätten.

– Jag samarbetar med en beteendevetare i Linköping och med forskare i Oxford och Washington.

Johanna Schiratzki är även föreståndare för Institutet för social civilrätt vid Stockholms universitet.

Hjälp KRIS

Kriminellas Revansch i Samhället, KRIS, söker hjälp från juridikstuderande.

KRIS är en kamratförening som riktar sig till före detta kriminella eller missbrukare som bestämt sig för att bryta med sitt gamla liv och försöka ta tillbaka en plats i samhället.

KRIS har närmare 5 000 medlemmar och finns på 25 orter i landet. Föreningen är ideell och politiskt obunden.

KRIS behöver hjälp med frågor rörande ex. vårdnadstvister, rätt till vård för missbruk, affärsjuridik, samt straff- och processrätt och vänder sig därför till juridikstuderande.

För mer information, se www.kris.a.se och kontakta förbundsordförande Christer Karlsson, tel. 0704-61 22 45.

Hjälp en student

Juridicums mångfaldsprojekt söker mentorer bland studenter som läser termin 6-9 på juristlinjen.

Rollen som mentor innebär att hjälpa studenter med tips och råd vad gäller juridikstudierna. Som mentor träffar du "din" student för att till exempel tillsammans gå igenom tentafrågor, ge feedback eller hjälpa studenten att strukturera upp sina studier. För vissa kurser behöver vi även anteckningshjälp. Ersättning utgår.

Är du intresserad av att bli mentor? Kontakta studievägledare Tove Lodin, tel: 16 13 04, e-post: mangfaldsprojekt@juridicum.su.se.

DETTA HÄNDER VID JURIDICUM

Disputationer

Mauro Zamboni disputerar på avhandlingen "The Policy of Law. A Legal Theoretical Framework".

Tid: Fredag 1 okt, kl 10.

Plats: Sal F11, Södra huset, Stockholms universitet

Hedvig Lokrantz Bernitz disputerar på avhandlingen "Medborgarskapet i Sverige och Europa. Räckvidd och rättigheter".

Tid: Fredag 8 okt, kl 10.

Plats: Reinholdsalen, Juristernas hus, Stockholms universitet

Gustaf Lind disputerar på sin avhandling "The revival of Chapter VIII of the UN Charter. Regional organisations and collective security".

Tid: Fredag 15 okt, kl 10.

Plats: G-salen, Arrheniuslaboratoriet, Stockholms universitet

Läs mer om avhandlingarna på www.juridicum.su.se/aktuellt/disputationer.

Nya Zeeland nytt i utbytet

University of Auckland i Nya Zeeland är årets nyhet i Juridicums bilaterala utbytesprogram. Två studenter får möjlighet att tillbringa ett år av sina studier där. Övriga platser som nu utlyses är Peru, Chile, Filippinerna och Australien. För samtliga, utom Australien, handlar det om ett års studier.

Informationsmöte kommer att hållas torsdag 14 oktober kl 15 i sal D 397. Mer information finns även på www.juridicum.su.se

Svensk arbetsrätt i Kina

Claes Nordlöf undervisar om arbetskraftsuthyrning

Under fyra veckor i sommar höll tre lärare från Juridiska institutionen i Stockholm en kurs för ett 30-tal kinesiska universitetslärare. Gabriella Sebardt, doktorand, Claes Nordlöf, universitetslektor och Ronnie Eklund, professor, undervisade, tillsammans med Eva-Helena Kling (förbundsjurist på Privattjänstemanna kartellen), i svensk arbetsrätt.

Peking Law School stod som värd och kursen hölls i kuststaden Qingdao, en timmes flygresa från Peking.

– Kursen uppstod i samtal mellan svenska ambassaden och det kinesiska företaget China Law and Development Consultants (CLD), och finansierades av Sida, berättar Ronnie Eklund.

De första två veckorna undervisade Ronnie Eklund och Eva-Helena Kling, sedan tog Gabriella

Sebardt och Claes Nordlöf vid.

– Det var intensivt med sex timmars undervisning per dag och förberedelser på kvällarna, säger Claes.

Kursen behandlade bland annat den svenska arbetsrättens historia, föreningsfrihet, arbetsmarknadens parter, socialförsäkring, medbestämmande och diskrimineringsrätt.

– Vi lade fokus på det enskilda anställningsavtalet; rättigheter, skyldigheter och anställningsskydd, berättar Ronnie.

I undervisningen uppstod många kulturkrockar mellan den svenska och kinesiska synen på arbetsrätt och mycket tid ägnades åt att reda ut terminologin.

– I det kommunistiska systemet skulle individen inte bara få arbete, utan kollektivet skulle även tillhandahålla boende, skola och sjukvård, säger

Gabriella. Det har inneburit att kineserna har ett mer offentlig-rättsligt perspektiv på de här frågorna. Den kinesiska kollektiva arbetsrätten var knepig att hantera, i Kina finns inga fria institutioner och fackföreningar.

Fenomen som föräldralehdighet och fackliga stridsåtgärder väckte stor förundran.

– I Sverige är det fackets medlemmar som avgör om föreningen gör ett bra jobb, det är en främmande tanke för kineserna, berättar Ronnie. Vi tillförde ett helt nytt tankesätt med självreglering och föreningsrätt.

I Kina är arbetsrätten en särskild disciplin som inte ingår i den vanliga civilrätten. Det är ofta svårt att få domstolarna att verkställa den arbetsrättsliga lagstiftning som finns eftersom alla tolkningsfrågor måste hänföras till Folkkongressen. Även på regional- och stadsnivå finns lagstiftningsmakt, vilket leder till ett oöverskådligt system.

– Kineserna var väldigt öppna om sitt system och de var imponerade av den svenska modellen, säger Ronnie.

– Våra "studenter" var universitetslärare från olika delar av Kina, berättar Gabriella. Arbetsrätt introducerades i Kina 1995 som ett led i de marknadsekonomiska reformerna och lärarna har själva fått läsa in sig på ämnet. Nu fick de för första gången ett samlat grepp över ett annat system.

Undervisningen bestod av föreläsningar, som tolkades till kinesiska, med efterföljande diskussioner.

– De formligen exploderade i frågor och diskussioner, säger Gabriella. Det var verkligen spännande.